

Sygn. akt II CSK 266/16

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku M.

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w L.

przy uczestnictwie J. S. i L. S.

o ustanowienie służebności przesyłu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 6 grudnia 2016 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestników postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w P.

z dnia 30 grudnia 2015 r., sygn. akt XV Ca (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2) zasądza od uczestników solidarnie na rzecz wnioskodawcy
kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Nie w każdej, zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania autor skargi oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżących obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Zagadnienie ma cechować się istotnością, czyli być doniosłe z uwagi na rangę zawierającego się w nim problemu prawnego oraz jego znaczenie wykraczające poza potrzeby rozstrzygnięcia sprawy, w której wniesiono skargę (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11,

z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz.151, z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, niepubl., z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, niepubl., z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, niepubl. i z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, niepubl.). Nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy w danej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2015 r., I CSK 976/14, niepubl.).

Skarżący powołali się na istnienie istotnego zagadnienia prawnego sprowadzającego się do odpowiedzi na pytanie, jak należy rozumieć zawarty w art. 305² § 2 k.c. zwrot „odpowiednie wynagrodzenie”, w szczególności czy sąd rozpoznający sprawę o ustanowienie służebności przesyłu w zakresie ustalenia wynagrodzenia za ustanowienie tej służebności może zasądzić wynagrodzenie niższe niż obliczone przez biegłego w jego opinii, w sytuacji nie kwestionowania tej opinii, z powołaniem się na zasady współżycia społecznego oraz względy słuszności (sprawiedliwości), formułę sprawiedliwości „każdemu po równo” i inne okoliczności, będące podstawą obniżenia wynagrodzenia obliczonego przez biegłego.

Treść uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie daje podstaw do przyjęcia, że zachodzi, rozumiane w wyżej przedstawiony sposób, istotne zagadnienie prawne. Przywołany przez skarżących art. 305² § 2 k.c. nie znajduje zastosowania w sprawie, wynagrodzenie za ustanowienie służebności, było, bowiem ustalane na wniosek przedsiębiorcy przesyłowego, w ramach regulacji art. 305² § 1 k.c. Zagadnienie zostało sformułowane bez odniesienia do dotychczasowego dorobku orzeczniczego Sądu Najwyższego oraz stanowiska doktryny. Wbrew stanowisku skarżących zagadnienie to nie jest zagadnieniem nowym, dotychczas w orzecznictwie nierozstrzygniętym i stąd wymagającym analizy prawnej i wyjaśnienia w interesie publicznym. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, iż wynagrodzenie za obciążenie nieruchomości służebnością przesyłu powinno stanowić ekwiwalent wszystkich korzyści, których właściciel nieruchomości zostanie pozbawiony w związku z jej obciążeniem, pokrywać wszystkie niedogodności, które go dotkną i powinno być

ustalone proporcjonalnie do stopnia ingerencji w treść prawa własności. Musi być ono indywidualizowane, stosownie do doniosłych dla jego określenia okoliczności konkretnego przypadku, przy zastosowaniu kryteriów wypracowanych w orzecznictwie i piśmiennictwie, także na tle art. 145 § 1 k.c. W orzeczeniach oddających istotę tej problematyki podkreślano, iż brak w art. 305² § 1 k.c. kryteriów określenia rozmiaru wynagrodzenia oznacza, że ustawodawca pozostawił sądowi swobodę polegającą na indywidualizacji ocen w tym zakresie, formułowanych na podstawie określonego stanu faktycznego, które mogą także wynikać z ogólnych reguł porządku prawnego. Metody jego obliczenia mogą być zróżnicowane, nie mogą jednak polegać na bezkrytycznej akceptacji wniosków opinii biegłego, bez analizy i szczegółowego rozważenia opinii i jej wyjściowych kryteriów (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 kwietnia 2012 r., II CSK 410/11, niepubl.; z dnia 9 października 2013 r., V CSK 491/12, niepubl.; z dnia 8 lutego 2013 r., IV CSK 317/12, niepubl. oraz z dnia 27 lutego 2013 r., I CSK 440/12, niepubl. i z dnia 20 września 2012 r., IV CSK 56/12 i orzeczenia przywołane w ich uzasadnieniu; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 444/09, niepubl.). Nie zachodzi, więc potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

Niezależnie od powyższego, zagadnienie prawne sformułowane zostało w sposób nie uwzględniający rzeczywistych przyczyn obniżenia wynagrodzenia przez Sąd Okręgowy, wynikający ze znikomej ingerencji ustanowionego obciążenia w prawo własności skarżących, wyrażającej się w możliwości korzystania przez nich z nieruchomości zgodnie z jej przeznaczeniem i dotychczasowym sposobem korzystania. W konsekwencji, konkretna kwota wynagrodzenia, zasądzona na rzecz uczestników, w sprawie, w której wniesiono skargę, jest rezultatem określonych ustaleń faktycznych, które pozostają poza kontrolą Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), o kosztach postępowania kasacyjnego orzekając na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c., 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c. oraz §10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 5 pkt 3

rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz.1804).